

ካብታ ፈለማ ዝወጸት ስኒ ጀመርካ ኣስናን ምጽራይ ኣይትረስዕ

ኣስናን ቆልዑት ጥዑይ ኪኸውን፡ ናይ ወለዲ ሓላፍነትን ምክትታልን ኣድላዪ ኢዩ። ጥዕና ዘለዎ ኣስናን ባዕሉ ኣይመጽእን ኢዩ። እታ መጀመርያ እትወጽእ ስኒ፡ ኣብ ሕይወት ቆልዓ ቀዳመይቲ ደረጃ ምዕባለ ኢዩ። በዚ ምክንያት፡ ቆልዓ ብዛዕባ ኣመጋግባን ክንክን ኣስናንን ጽቡቕ ልምዲ መታን ክጥሪ፡ ካብ ሕጻኑ ክመሃር ኣለዎ።

ስኒ ምቕልቃል

እተን ናእሽቱ ኣብ ታሕታዎይ ግርጻን ዝወጸ ኣስናን፡ ከም ልሙድ እተን መጀመርያ ዝቐልቀላ ኣስናን ኢዮን። ወላኳ ክቐልጥፍ ወይ ክድንጉ ዝኸኸል እንተኾነ፡ እዘን ኣብ ታሕታዎይ ግርጻን ዝወጸ ኣስናን፡ ሕጻናት ደቂ 6-8 ወርሒ ኪኾኑ ክልዉ ክቐልቀላ ይጀምራ። ደድሕሪኡን ከኣ እተን ብቐድሚት ዘለዎ ናይ ላዕላዎይ ግርጻን ኣስናን ይወጻ። ቀጺለን፡ እተን ብቐድሚት ዘለዎ ኮራርምቲን ዓቓቢቶን፡ ኣብ መጨረሻታ ከኣ ብድሕሪት ዘለዎ ኮራርምቲ ይወጻ። መብዝሕትኦም ቆልዑ፡ ካብ ክልተን ፈረቓን ክሳዕ ሰለስተ ዓመት ኪኾኑ ክለዉ፡ ኣብ ላዕላዎይ ግርጻናም 10 ኣብ ታሕታዎይ ከኣ 10 ስኒ-ጸባ የውጽኡ።

ስኒ ምውጻእ የሕምምዶ?

ኣስናን ክወጽእ (ክቐልቀል) ከሎ፡ ንቆልዑ ከሳሕዮም ልሙድ ኢዩ። ኣብዚ እዋንዚ ዝረኽብዎ ነገር ኣብ ኣፎም ከእትዉ ደስ ስለ ዝብሎም፡ ገለ ዝንክስ፡ ትርር ዝበለ ግን በሊሕ ዘይኮነ ብጎማ ወይ ፕላስቲክ ዝተሰርሐ ቃለቤት ብሃቦም። ገሊኦም ቆልዑ ስኒ ምውጻእ የብክዮም፡ ይህውኹምን ረስኒ ይገብረሎምን። እቲ ረስኒ ግን ልዑል ኣይከውንን ንነዊሕ ጊዜ'ውን ኣይጸንሕን ኢዩ።

ጡጡን ኣጸብዕን ምጥባው

ኣጸብዕትኻ ምጥባው ወይ ከኣ መተዓሻሻዊ ጡጡ ምርካብ፡ ንሕጻን ግርም መእቦዲ ኢዩ። ልምዲ ኣጠባብዎ፡ ንኣሰራርዓን ኣነኻኸሻን ኣስናን ክቐይር ይኸእል። ይኹን እምበር፡ ቆልዓ 4 ዓመት ቅድሚ ምምልኡ ጡብ ምጥባው ጠጠው እንድሕሪ ኣቢሉ፡ ኣስናኑ ባዕሉ ክተኻኸል ይኸእል ኢዩ።

ናይ መጀመርያ ስኒ ክትወጽእ ከላ ብሓንቲ ልስልስቲ ናይ ስኒ ብራሽ ጌርካ ምብጻሕ ጽቡቕ ኢዩ። ምጽራይ ስኒ ብጸወታ ኣምሲልካ ክልመድ ኣለዎ።

ኣብ ጊዜ ለይቲ ጡብ ምጥባው

ጡብ ኣደ ናብ ኣሲድ ክቐየር ዚኸእል ትሕዝቶ ኣለዎ። በዚ ምክንያት እምበኣር ቆልዓ ወዲ ሓደ ዓመት ምስ መልኡ፡ ጥዕና ኣስናኑ ንምሕላው ለይቲ ካብ 2 ጊዜ ንላዕሊ ጡብ ክጠቡ የብሉን። ብተወሳኺ፡ ኣስናኑ ንግሆን ምሽትን ብመጽራዩ ብራሽ ክጸሪ ኣለዎ።

ሓበሬታ ንፅቡቕ ጥዕና-ኣስናን

- ♥ ጥዕና ዝህብ ምግብ ኣብ ፍሉጥ ሰዓታት ምብላዕ፡- ንኣካላትን ነስናንካን ጠቓሚ እዩ።
- ♥ ብ ሞንጎ መኣድታት፡- ናይ ፅምኢኻ መርወዪ መስተ ማይ ጥራሕ ይኸን፡- ወላውን ብጊዜ ለይቲ።
- ♥ ምፅራይ ኣስናን፡- ምጥቃም ፍሎሪን ንግሆን ምሽትን።k

ናይ ኣስናን ምንኳል

ሽኮር: ናይ ኣስናን ምንኳል ጠንቂ ኢዩ። ሓደ ቆልዓ፡ ሽኮር ዘለዎ ነገራት ምስ ዚበልዕ ወይ ዚሰቲ፡ ኣብ ኣፉ ዚርከቡ ባክተርያ፡ ነቲ ሽኮር ናብ ኣሲድ ይቕይሩዎ። ነቲ ኤማል (Emalje) ተባሂሉ ዚጽዋዕ መሸፊኒ ኣስናን ብምብራዝ ወይ ምብልሻው፡ ኣስናን ብቐሊሉ ንክኖክል ጠንቂ ይኾኑ። ኣብዚ ኪንጸር ዘለዎ፡ ናይ ኣስናን ምንኳል ቀንዲ ጠንቂ ብዝሒ ሽኮር ዘይኮነ፡ ጸጸኒሕካ (ብተደጋጋሚ) ምቁር ወይ ሽኮራዊ ነገራት ምብላዕ ወይ ምስታይ ኢዩ። ጥፍጣፍካ ነቲ ኣብ ሞንጎ 2 መዓዲ ኣብ ኣፍካ ክፍጠር ዚክእል ኣሲድ የቐጥኖን ይኣልዮን። በዚ ምክንያት ኣብ ሞንጎ ክልተ መዓዲ (ቁርሲ፡ ምሳሕ፡ ድራር) ሽኮር ዘለዎ ነገራት ካብ ምብላዕ ወይ ምስታይ ምቐጣብ፡ ብፍላይ ኣብ ጊዜ ለይቲ፡ ማለት ኣፍካ ትሑት ጥፍጣፍ ኣብ ዝፈጥረሉ ጊዜ።

ፍሎሪን ካብ ንኡስ ዕድመ

ቀስ ብቐስ ቆልዓ ብራሽ መጽረዶ ስኒ ምስ ለመድ፡ ኣብ መዓልቲ 2 ጊዜ ብፍሎሪን ዘለዎ ኮልቤት ጌርካ ኣስናኑ ክጸረ ኣለዎ። ኣብቲ መጀመርያ ጊዜ፡ ነታ ብራሽ ንምልክት ኢኻ ኮልቤት ትጽይቓ (ማለት ኮልቤት ዘይምብዛሕ)። እቲ ቆልዓ እናዓበየ ምስ ክደ ግን፡ በቲ ዕድመኡ መሰረት እቲ መጠን ብብቐሩብ እናወሰነ ይከይድ። ቆልዓ ወዲ ዓመት ኣቢሉ ኪኸውን ከሎ ከኣ፡ ክንዲ ጽፍሪ ሕንጥብ-ሕንጥቢ እትኸውን ኮልቤት ጌርካ ኣስናኑ ተጽርየሉ። ወዲ 6 ዓመት ምስ መልእ፡ ብግመት ክንዲ ፍሪ ዓተር ብእትኸውን ኮልቤት ጌርካ ተጽርየሉ። ቆልዓ ብፍሎሪን ዘለዎ ኮልቤት ምስ ዘይተጽርየሉ፡ ወይ ከኣ ተወሳኺ ፍሎሪን ምስ ዘድልዮ፡ ከም ኣማራጺ ፍሎሪን ታብሊት ክወሃቦ ኣለዎ። ብዛዕባዚ ዚምልከት፡ ኣብ መደበር ጥዕና፡ ክለኒክ ስኒ ወይ ከኣ ፋርማቺያ ኬድካ ምክሪ ምሕታት ይከኣል።

ናይ ቀዳም ምቁር ንቀዳም ጥራይ

ዝምጽን ናይ ቀዳም ምቁርን ንቀዳም ጥራይ ክሕጸር ኣለዎ። ካብዚ ሓሊፍካ ቆልዑ ከተሓገሱም እንድሕሪ ደለኻ ቱፋሕ፣ ካሮቲ ወይ ከኣ ተመሳሳሊ ነገራት ክትህበም ይከኣል። ጥዕና ዚህብ ጽቡቕ ናይ ኣመጋግባ ልምዲ ንኣስናንውን ጥዑይ ከም ዚኸውን ይገብር።

ካብ ሽኮር ነጻ ዚኾኑ መድሃኒታት

ቆልዑት መድሃኒት ምስ ዘድልዮም፡ ሽኮር ዘይብሎም ኣማራጺታት ንምጥቃም ንኣኪም ወይ ከኣ ንቤተ-መድሃኒት (ፋርማቺያ) ሓቲትካ

ክፍለጥ ይከኣል።

ሓደጋ ኣብ ደገ ምስ ዘጋጥም ብሰንኪ ምውዳቕ፡ ናይ ኣፍ ወይ ስኒ (ኣስናን) መገዳእቲ ምስ ዘጋጥም፡ ናብቲ ዚቐረበ ሓኪም ስኒ ኬድካ ሓብር።

ጥዕና ዚህብ ምግብ ኣብ ውሱን ሰዓታት ምብላዕ ንኣካላትካን ነስናንካን ጠቓሚ ኢዩ።

ኣስናን ምጽራይን ፍሎሪን ምጥቃምን ንግሆን ምሸትን ምዝውታሩ።

ንኣገልግሎት ጥዕና ስኒ ዚምልከት ሕጊ
ሕዝባዊ ኣገልግሎት ጥዕና ስኒ፡ ናይ ቆልዑትን መንእሰያትን ጥዕና ስኒ ንምሕላው ዚወሃብ ነጻ መንግስታዊ ሓገዝ ኮይኑ፡ ቆልዑት ተወሊዶም ከሳዕ 18 ዓመት ዚመልሱ ሓላፍነት ይወስደሎም። ቆልዑት ከባቢ 3 ዓመት ኣቢሎም ኪኾኑ ከለዉ፡ ኩነታት ጥዕና ኣስናኖም ንክምርመር መጸዋዕታ ይግበረሎም። ሓላዪት ጥዕና (ነርስ)፡ ሓደ ቆልዓ ቅድሚ'ቲ ልሙድ ናይ መርመራ መጸዋዕታ ኪለኣኸሉ ዚግባእ ጊዜ ፍሉይ ሓገዝ ከም ዘድልዮ ምስ እተረጋገጸ፡ ናብ ዝምልከቶ ኣካል ናብ ልዕሊ ምሕጽንታ ተመሓላልፍ። ንዝያዳ ሓበሬታ ናብቲ ዝቐረበ ሕዝባዊ ክለኒክ ስኒ ኬድካ ምውካስ ይከኣል።

